

ความเป็นมาของทฤษฎีอิมิตีฟิสม์

ทฤษฎีอิมิตีฟิในวิชาจิตวิทยาเป็นทฤษฎีจิตวิทยาเชิงวิเคราะห์ทฤษฎีหนึ่ง ไม่ใช่ทฤษฎีจิตวิทยาเชิงตีค่า ดังนั้นทฤษฎีอิมิตีฟิจึงเป็นทฤษฎีที่มุ่งวิเคราะห์ภาษา วิธีการ และปัญหาต่าง ๆ ในจิตวิทยาเชิงตีค่า ไม่ได้มีหน้าที่กำหนดค่าทางจริยะแต่อย่างใด ทรรศนะที่เป็นแก่นของทฤษฎีนี้ก็คือ ทรรศนะเกี่ยวกับความหมายของศัพท์ทางจริยะที่ว่า ศัพท์และข้อความทางจริยะเป็นคนละชนิดกับศัพท์และข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริง เพราะไม่ได้มีหน้าที่หลักในการบรรยายข้อเท็จจริง แต่มีหน้าที่หลักอยู่ที่การแสดงและกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึก หรือทรรศนคติ และดังนั้นศัพท์ทางจริยะจึงนิยามไม่ได้ด้วยศัพท์ที่บรรยายข้อเท็จจริงซึ่งใช้กันในศาสตร์ต่าง ๆ หรืออีกนัยหนึ่ง การตีค่าและการบรรยายข้อเท็จจริงไม่ใช่สิ่งเดียวกัน สาเหตุที่ทำให้ศัพท์และข้อความทางจริยะมีหน้าที่ต่างจากศัพท์และข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริง และทำให้นิยามไม่ได้ด้วยศัพท์และข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริงนั้น เป็นเพราะศัพท์ทางจริยะมีความหมายเฉพาะที่ต่างจากความหมายของศัพท์ที่บรรยายข้อเท็จจริง ความหมายเฉพาะนี้ก็คือ ความหมายเชิงอิมิตีฟิ (emotive meaning) ซึ่งเป็นความหมายที่ทำให้ผู้ใช้ภาษาสามารถใส่ศัพท์ทางจริยะในการแสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกหรือทรรศนคติใด และเป็นความหมายที่แตกต่างจากความหมายเชิงบรรยายซึ่งเป็นความหมายหลักของศัพท์ที่บรรยายข้อเท็จจริง นักปรัชญาที่ยึดถือทฤษฎีอิมิตีฟิใช้คำ "อิมิตีฟิ (emotive)" ในความหมายธรรมดาสามัญที่ใช้กันทั่วไป คือในความหมายว่า กระตุ้นให้เกิดหรือมีแนวโน้มที่จะกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก

จากการที่ทฤษฎีนี้ถือว่า ความหมายหลักของศัพท์ทางจริยะคือความหมายเชิงอิมิตีฟิ จึงทำให้มีผู้เรียกชื่อทฤษฎีว่า อิมิตีฟิสม์ (Emotivism) และในเมื่อทฤษฎีนี้เชื่อว่าศัพท์ทางจริยะไม่ได้มีหน้าที่หลักในการบรรยายข้อเท็จจริง จึงมีผู้จัดทฤษฎีอิมิตีฟิสม์ไว้ในประเภททฤษฎีนอนคอกนิติฟิสม์ (Noncognitivism) ชนิดหนึ่ง กล่าวคือ เป็นทฤษฎีหนึ่งที่มีทรรศนะ

ว่า ศัพท์ทางจริยะไม่ได้มีหน้าที่หลักในการทำให้เกิดการรับรู้ขอเท็จจริง¹

บ่อเกิดของทฤษฎีอิมพิริวิสม

ทฤษฎีอิมพิริวิสมเป็นผลมาจากปฏิกริยาที่มีต่อทฤษฎีที่มีมาก่อน ทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะหที่มีมาก่อนทฤษฎีนี้มี 2 ทฤษฎี คือ ทฤษฎีสถาวนิยม (Naturalism) และทฤษฎีออสถาวนิยม (Nonnaturalism) ทฤษฎีแรกมีทรรศนะว่า ข้อความทางจริยะเป็นข้อความที่บรรยายขอเท็จจริงชนิดหนึ่ง ดังนั้น ศัพท์และข้อความทางจริยะจึงนิยามได้ด้วยศัพท์และข้อความที่บรรยายขอเท็จจริง ทรรศนะเช่นนี้เป็นที่ยอมรับว่า การตีค่าทางจริยะเป็นการบรรยายขอเท็จจริง ไม่แยกความแตกต่างระหว่างคุณค่าและขอเท็จจริง ทฤษฎีออสถาวนิยมมีทรรศนะว่า ศัพท์และข้อความทางจริยะมิได้บรรยายขอเท็จจริงที่อยู่ในขอบเขตของประสาทสัมผัสของมนุษย์ แต่บรรยายลักษณะหรือคุณสมบัติซึ่งรู้จักได้ด้วยสมรรถภาพพิเศษที่เรียกว่า อัจฉตึกัญญาณ (intuition) อันเป็นสมรรถภาพที่อยู่พ้นประสาทสัมผัสและเหตุผล คุณสมบัตินี้เป็นคุณสมบัติเชิงเดี่ยวไม่มองคประกอบ ดังนั้น ทำการวิเคราะห์หรือแยกแยะส่วนประกอบออกมาไม่ได้ เมื่อวิเคราะห์ออกมาเป็นคุณสมบัติที่ย่อยลงไปอีกไม่ได้ ในแง่ภาษา จึงไม่สามารถให้คำนิยามได้² เห็นได้ว่าทฤษฎีนี้เชื่อตรงกับทฤษฎีสถาวนิยมว่า ข้อความทางจริยะใช้บรรยาย

¹นักปรัชญาจากลุ่มอิมพิริวิสมบางคน โดยเฉพาะอย่างยิ่งสตีเวนสัน ไม่ยอมรับว่าทฤษฎีของตนจัดอยู่ในทฤษฎีประเภท Noncognitivism เขาอาจเหตุผลว่า ตามทฤษฎีอิมพิริวิสมของเขา ข้อความทางจริยะนอกจากจะมีหน้าที่หลักในการแสดงและกระตุ้นทรรศนคติแล้ว ยังทำให้เกิดการรับรู้ขอเท็จจริงได้อีกด้วย ดังนั้นในบางครั้งสตีเวนสันเรียกทฤษฎีของเขาว่า "the so-called noncognitive theory" C.L. Stevenson, Facts and Values (New Haven: Yale University Press, 1967), Essay 5.

²ทรรศนะนี้เป็นของ จี อี มัวร์ ซึ่งเชื่อว่า การให้คำนิยามเพื่อบรรยายลักษณะที่แท้จริงของสิ่ง ๆ หนึ่ง หรือมโนภาพหนึ่ง (concept) ที่คำ ๆ หนึ่งเท่านั้น จะทำได้ก็ต่อเมื่อ

ขอเท็จจริง ไซ้บอกคุณสมบัติอย่างหนึ่ง แต่เชื่อต่างกับทฤษฎีสภาวินิยมในแง่ที่ว่า คุณสมบัติที่พิพทางจริยะบรรยายไม่ใช่สิ่งที่รู้จักโคควยประสาทสัมผัสหรือโดยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แต่เป็นคุณสมบัติที่รู้จักโคควยอรรถกถาญาณ

ทฤษฎีอิมิติวสมปฏิเสชพรรณณะทั้งสองแบบ เหตุผลที่ทำให้นักปรัชญากลุ่มนี้ปฏิเสธพรรณณะของสภาวินิยม เป็นเหตุผลที่ได้อิทธิพลมาจากเหตุผลของ จี อี มัวร์ (G.E. Moore) ซึ่งเป็นนักปรัชญาของกลุ่มสภาวินิยมคนหนึ่ง เหตุผลหลักที่มัวร์ใช้คัดค้านพรรณณะแบบสภาวินิยมก็คือ ไม่ว่าเราจะให้คำนิยามของ "ดี" ควบคุณสมบัติใดก็ตามที่รู้จักโคควยประสาทสัมผัส เราจะสามารถถามได้เสมอว่า คุณสมบัติเหล่านั้นดีหรือไม่ การที่เราสามารถตั้งคำถามต่อไปได้เช่นนี้ แสดงว่าคุณสมบัติเหล่านั้นเป็นคุณสมบัติคนละอย่างกับคุณสมบัติที่เรียกว่า "ดี" ดังนั้นเราจะให้คำนิยาม "ดี" ควบคุณสมบัติต่าง ๆ ที่รู้จักโคควยประสาทสัมผัสไม่ได้³ นักปรัชญากลุ่มอิมิติวสมยอมรับเหตุผลนี้ และเชื่อเช่นเดียวกับมัวร์ว่า "ดี" ไม่ใช่บรรยายคุณสมบัติใด ๆ ที่รับรู้โคควยประสาทสัมผัส หรือทดสอบทดลองโคควยวิธีการทางวิทยาศาสตร์ แต่ในขณะเดียวกัน นักปรัชญากลุ่มนี้ก็ได้ยอมรับทฤษฎีของมัวร์ที่ว่า "ดี" หมายถึงคุณสมบัติที่รับรู้ไม่ได้ควยประสาทสัมผัส มีสาเหตุอยู่สองประการด้วยกันที่ทำให้นักปรัชญากลุ่มอิมิติวสมปฏิเสธความคิดของมัวร์และหันไปหาทฤษฎีใหม่⁴

สิ่งนั้นหรือมโนภาพนั้นมีลักษณะที่ซับซ้อน สามารถแยกแยะออกได้ในความเข้าใจของเรา ทำให้สามารถให้คำนิยามซึ่งประกอบควยศัพท์ต่าง ๆ ที่ถึงถึงคุณสมบัติต่าง ๆ ที่แยกแยะออกมาแล้ว ของสิ่ง ๆ นั้นโคคว G.E. Moore, Principia Ethica (London: Cambridge University Press, 1968), หน้า 7.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15-16. ข้อความนี้เรียกกันว่า "the Open-Question Argument."

⁴ จู J.O. Urmson, The Emotive Theory of Ethics (London: Hutchinsen, 1968), บทที่ 2.

ประการแรก การปฏิเสธทฤษฎีของมัวร์และหันไปหาทฤษฎีใหม่เป็นผลมาจากการวิเคราะห์ในวิชาทฤษฎีความรู้และปรัชญาภาษา ทฤษฎีความรู้และทฤษฎีความหมายที่สำคัญทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งนำไปสู่ข้อสรุปที่เป็นทฤษฎีอิมพิริวิสมในวิชาจริยศาสตร์ก็คือ ทฤษฎีลอคคอลลิสติวิสม (Logical Positivism) นักปรัชญาในกลุ่มนี้ตั้งหลักเกณฑ์ตัดสินความหมายเอาไว้ว่า ประโยคที่มีความหมายและไม่ไร้สาระ ต้องเป็นประโยคแบบประสมการณ (synthetic statement) หรือไม่ก็แบบวิเคราะห์ (analytic statement) ประโยคแบบประสมการณเป็นประโยคในศาสตร์สาขาต่าง ๆ กล่าวคือ เป็นประโยคที่ยืนยันข้อเท็จจริง สามารถทดสอบทดลองได้ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ว่า จริงหรือเท็จ ส่วนประโยคแบบวิเคราะห์เป็นประโยคที่ยืนยันแบบกำปั้นทุบดิน เนื้อความที่ส่วนขยายของประโยคยืนยันเกี่ยวกับตัวประธานของประโยค เป็นส่วนหนึ่งหรือเหมือนกันทุกประการกับเนื้อความที่เป็นตัวประธานของประโยค ประโยคแบบวิเคราะห์ได้แก่ คำนิยาม หรือสิ่งที่เห็นจริงแล้วในวิชาคณิตศาสตร์ เป็นต้น นักปรัชญาในกลุ่มลอคคอลลิสติวิสมเชื่อว่าประโยคใดก็ตามที่ไม่จัดอยู่ในประโยคทั้งสองชนิดนี้ถือว่า เป็นประโยคที่ไร้สาระ ปราศจากความหมาย⁵ เหตุผลที่ให้นักปรัชญาในกลุ่มนี้ปฏิเสธทฤษฎีของมัวร์ก็คือ มัวร์คิดว่าประโยคทางจริยะเป็นประโยคแบบประสมการณ ยืนยันข้อเท็จจริงเกี่ยวกับคุณสมบัติอย่างหนึ่งซึ่งไม่สามารถนำมาทดสอบทดลองได้ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ นักปรัชญาในกลุ่มนี้ถือว่าประโยคที่ยืนยันสิ่งที่ทดสอบไม่ได้ตามหลักวิทยาศาสตร์ เป็นประโยคที่ไม่มี ความหมาย ที่มัวร์คิดว่าประโยคเช่นนี้เป็นแบบประสมการณนั้นเป็นการเข้าใจผิด ประโยคทางจริยะถึงแม้จะมีรูปแบบเป็นประโยคแบบประสมการณ แต่ความจริงแล้วมิได้ยืนยันข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะเราไม่สามารถนำมาทดสอบว่าจริงหรือเท็จได้ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ และการยืนยันว่าเมื่อข้อความทางจริยะมิได้ยืนยันคุณสมบัติที่ทดสอบทดลองได้ ก็ต้องยืนยันเกี่ยวกับคุณสมบัติที่ทดสอบทดลองไม่ได้ นั่น เป็นทฤษฎีที่ยอมรับ

⁵วลี "ไร้สาระ (nonsense)" และ "ปราศจากความหมาย (meaningless)" เป็นศัพท์วิชาการของนักปรัชญาในกลุ่มนี้ มีความหมายเฉพาะที่ต่างจากความหมายทั่วไป.

ไม่ได้ เพราะประโยคแบบประสมการจะตงย่นย่นข้อเท็จจริงที่ทดสอบทดลองได้เท่านั้น
 หนึ่ง ประโยคทางจริยะมิใช่ประโยคแบบวิเคราะห์ เพราะเนื้อหาของส่วนขยายมิได้
 เป็นส่วนหนึ่งหรือเหมือนกันทุกประการกับเนื้อหาของภาคประธาน สรุปแล้วประโยคทาง
 จริยะเป็นประโยคที่ไม่มีความหมาย ไร้สาระ ไม่ไต่ย่นย่นข้อเท็จจริงใด ๆ ทั้งสิ้น เมื่อเป็น
 เช่นนี้ ทางเลือกที่เหลือสำหรับอธิบายลักษณะของประโยคทางจริยะก็คือ ประโยคทางจริยะ
 มีหน้าที่ใช้แสดงและกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกเท่านั้น

นอกจากนักปรัชญากลุ่มนี้แล้ว ยังมีนักปรัชญาคนอื่น ๆ บางคนที่มีทฤษฎีความรู้หรือ
 ทฤษฎีความหมายแตกต่างจากนักปรัชญากลุ่มลอคอยคอลลโพสตีวิสม์ แต่จากทฤษฎีความรู้ หรือ
 ทฤษฎีความหมายเหล่านั้น ทำให้สรุปเป็นทฤษฎีอีโมตีฟในทางจริยศาสตร์ได้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม
 ก็ตามนักปรัชญาที่มีทรรศนะแบบอีโมตีวิสม์อันเป็นผลลอยได้จากการวิเคราะห์ในทางทฤษฎี
 ความรู้และความหมายนั้น ไม่ว่าจะเป็นนักปรัชญากลุ่มลอคอยคอลลโพสตีวิสม์หรือไม่ก็ตาม ต่างมี
 เหตุผลร่วมกันอย่างหนึ่งในการปฏิเสธทรรศนะของมาร์กอลาวคือ ถึงแม้นักปรัชญาเหล่านั้นจะเห็น
 ควบกับเหตุผลของมาร์กที่ชี้คานทรรศนะแบบสภาวะนิยมแต่ก็เห็นว่าทฤษฎีของมาร์กเองนั้นไม่ใช่
 ทางเลือกที่แท้จริง⁶ การกล่าวถึงคุณสมบัติที่อยู่บนขอบเขตของประสาทสัมผัสและการทดสอบ
 ทดลอง เป็นสิ่งเฉพาะที่ปรากฏต่อจิตของเรา⁷ นั้น เป็นการกล่าวถึงสิ่งที่คลุมเครือ พิสูจน์
 ไม่ได้ และอธิบายไม่ได้ เป็นสิ่งที่อยู่เหนือธรรมชาติและมีสถานะเป็นสิ่งลึกลับทางเมตาฟิสิกส์
 มองจากแง่ทฤษฎีความรู้แล้ว เป็นการยากที่จะยอมรับว่าคุณสมบัติเช่นนั้นเป็นสิ่งที่มนุษย์เรา
 สามารถมีความรู้ได้ และถ้ามองจากแง่ทฤษฎีความหมาย เป็นการยากที่จะยอมรับว่าคำ "ดี"
 มีความหมายที่ไปถึงคุณสมบัติอันลึกลับนี้ ในเมื่อทฤษฎีสภาวะนิยมและอสภาวะนิยมไม่อาจเป็นที่

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

⁷ G.E. Moore, เรื่องเดิม, หน้า 17.

ยอมรับได้ ก็หมายความว่าทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ที่คัดค้านทฤษฎีว่า "ดี" มีหน้าที่
บรรยายข้อเท็จจริงนั้นเป็นทฤษฎีที่ไม่ถูกต้อง เพราะทฤษฎีที่ยืนยันว่า "ดี" ใช้แทนคุณสมบัติ
นั้นเท่าที่เป็นไปได้ก็มีอยู่แค่สองทฤษฎีเท่านั้น เมื่อเป็นเช่นนี้ทางเลือกที่เหลือก็คือ "ดี" ไม่
ได้ใช้บรรยายคุณสมบัติใด ๆ ทั้งสิ้น แต่มีหน้าที่แสดงและกระตุ้นอารมณ์ ความรู้สึก หรือ
ทัศนคติ จะเห็นได้ว่าในกรณีนี้ทัศนคติแบบอิมิติวีสัมเป็นผลพลอยได้จากการวิเคราะห์ทาง
ทฤษฎีความรู้และทฤษฎีความหมาย มิได้เกิดจากการพิจารณาลักษณะของข้อความทางจริยะ
โดยตรง แต่เกิดจากการเห็นว่าทฤษฎีของมัวร์ไม่อาจเป็นที่ยอมรับได้ในแง่ของทฤษฎีความรู้
และทฤษฎีความหมาย จึงหันไปหาทางเลือกที่เหลืออยู่ ด้วยเหตุนี้เอง เจ. โอ. อูมสัน
(J.O. Urmson) จึงตั้งข้อสังเกตไว้ในหนังสือ The Emotive Theory of Ethics ว่า
ทฤษฎีอิมิติวีสัมในวิชาจริยศาสตร์มีต้นกำเนิดมาจากความสับสนในทางทฤษฎีความรู้⁸

สาเหตุอีกประการหนึ่งที่ทำให้นักปรัชญากลุ่มอิมิติวีสัมปฏิเสธทัศนคติของมัวร์และ
แสวงหาทฤษฎีใหม่ก็คือ การพิจารณาลักษณะของข้อความทางจริยะโดยตรง โดยมีไดอา
ลักษณะของข้อความทางจริยะจากข้อสรุปในทางทฤษฎีความรู้หรือทฤษฎีความหมาย นักปรัชญา
กลุ่มนี้หันมาหาทฤษฎีอิมิติวีสัมเพราะสาเหตุนี้ก็คือ ซี แอล สตีเวนสัน (C.L. Stevenson)
ในงานเขียนชิ้นแรกของเขา "The Emotive Meaning of Ethical Terms" เขากล่าว
ไว้ว่า ความหมายของ "ความดี" ตามที่ไซกันทั่วไปนั้นมีลักษณะแบบคิงคุด กล่าวคือ เมื่อคน ๆ
หนึ่งยอมรับว่าการกระทำ ก เป็นสิ่งที่ดี คน ๆ นั้นก็จะมีแนวโน้มที่จะมุ่งกระทำการกระทำ ก
นี้ แสดงให้เห็นว่า "ดี" มิได้มีความหมายแคบบรรยายข้อเท็จจริงหรือทำให้เกิดการรับรู้ข้อ
เท็จจริงเท่านั้น แต่มีความหมายอย่างอื่นด้วยซึ่งทำให้ "ดี" มีหน้าที่หลักในการกระตุ้นให้มี
แนวโน้มที่จะกระทำบางสิ่งบางอย่างลงไป⁹ จากการสังเกตและพิจารณาลักษณะของศัพท์และ
ข้อความทางจริยะโดยตรงเช่นนี้ ทำให้สตีเวนสันปฏิเสธทัศนคติของมัวร์ในแง่ที่ว่า มัวร์สนใจ
แต่ลักษณะของภาษาส่วนที่ทำให้เกิดการรับรู้¹⁰ ทำให้มองข้ามลักษณะสำคัญของการใช้ภาษาใน

⁸J.O. Urmson, เรื่องเดิม, หน้า 19.

⁹C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 13.

¹⁰เรื่องเดียวกัน, หน้า 135.

การที่คำทางจริยะ และทำให้มีว่รเข้าใจฉึคว่า "คึ" ไชมรบรรยายคุณสมบติ สตีเวนสันกล่าว ว่า การเข้าใจฉึคนี้ทำให้มีว่รเรื่องเกี่ยวกับคุณสมบติที่ทดสอบไม่ไค้ขึ้นมา โดยอ้างว่าเป็น เรื่องของสามัญสำนึก¹¹ และจากการสังเกตและพิจารณาลักษณะของข้อความทางจริยะนี้ทำให้ สตีเวนสันเชื่อว่า ประโยคทางจริยะมีหน้าที่หลักในการแสดงและกระตุ้นทรศนคคิ อันเป็น การยึคทรศนนะแบบอโมติวิสม์

สรุปแล้ว ทฤษฎีอโมติวิสม์เป็นความพยายามที่จะหลีกเลี่ยงหนีจากทฤษฎีสถาวนิยม และ อสถาวนิยม ซึ่งไม่อาจเป็นที่ยอมรับไค้ควยเหตุผลหลายประการด้วยกัน ที่มาของทรศนนะ แบบอโมติวิสม์แบ่งไค้เป็น 2 ทาง ทางหนึ่งเป็นผลพลอยไค้จากการวิเคราะห้ในทฤษฎี ความรู้และทฤษฎีความหมาย อีกทางหนึ่งเกิดจากการสังเกตและพิจารณาลักษณะของศัพท์ และข้อความทางจริยะโดยตรง

ทฤษฎีอโมติวิสม์เป็นแนวความคิดของนักปรัชญากลุ่มประจักษ์วาท

มักจะมีผู้กล่าวเสมอว่า ทฤษฎีอโมติวิสม์เป็นทฤษฎีจริยศาสตร์ของนักปรัชญากลุ่ม ลอยคอลลโพสิติวิสม์ การกล่าวเช่นนี้อาจทำให้เข้าใจไปว่า นักปรัชญาที่มีทรศนนะแบบอโมติ วิสม์จะต้องเป็นนักปรัชญากลุ่มลอยคอลลโพสิติวิสม์เสมอ หรืออีกนัยหนึ่งทฤษฎีอโมติวิสม์ทาง จริยศาสตร์จะต้องเป็นผลที่เกิดจากทฤษฎีความรู้แบบลอยคอลลโพสิติวิสม์แต่เพียงอย่างเดียว เท่านั้น จริงอยู่ว่านักปรัชญาที่มีทรศนนะแบบอโมติวิสม์ มีอยู่หลายคนด้วยกันที่เป็นนักปรัชญา กลุ่มลอยคอลลโพสิติวิสม์ เช่น คาร์แนป (Carnap) และ แอร (Ayer) แต่ันักเป็นเพียง ข้อเท็จจริงที่ชี้ให้เห็นว่าอาจจะเป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยาที่ว่า ถ้ายึคทรศนนะแบบ ลอยคอลลโพสิติวิสม์แล้ว จะต้องมึทรศนนะทางจริยศาสตร์แบบอโมติวิสม์ หรืออย่างน้อยที่สุด ก็ตองยึคทรศนนะแบบ Noncognitivism ในรูปแบบอื่น ๆ เสมอไป แต่ก็ไม่จำเป็นว่า ผู้ที่มีทรศนนะแบบอโมติวิสม์ จะต้องเป็นนักปรัชญากลุ่มลอยคอลลโพสิติวิสม์ ทุกคนไป ผู้ที่ มีทรศนนะแบบอโมติวิสม์อาจจะเป็นนักปรัชญาสำนักอื่นก็ได้ เพราะทรศนนะแบบอโมติวิสม์

¹¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 136.

อาจจะเป็นผลจากทฤษฎีความรู้หรือทฤษฎีความหมายใดหลายชนิดด้วยกัน ดังจะเห็นได้ในบทความต่อไปว่า ออกเดนกับริชาร์ดส์ (Ogden and Richards) และสตีเวนสัน (Stevenson) ซึ่งยึดถือทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์ มีทฤษฎีความหมายที่แตกต่างจากทฤษฎีความหมายของนักปรัชญากลุ่มลอโยคอลลีทิววิสม์

กระนั้นนักคิด เป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยาที่ว่า นักปรัชญาที่มีทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์ จะต้องเป็นนักปรัชญาที่มีทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์वादเสมอ ทั้งนี้ เพราะทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์ปฏิเสธการให้คำนิยามของ "ดี" ด้วยคำที่บ่งถึงคุณสมบัติที่ทดสอบทดลองไม่ได้ ปฏิเสธทฤษฎีแบบอภิวาทนิยามที่ว่า "ดี" แทนคุณสมบัติที่อยู่นอกเหนือประสบการณ์ของมนุษย์ ความหมายของ "ดี" อาจจะมีองค์ประกอบบางส่วนที่เกี่ยวข้องกับข้อเท็จจริงบางอย่าง แต่ข้อเท็จจริงเหล่านั้นก็เป็นสิ่งที่ทดสอบทดลองได้ตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ อยู่ในขอบเขตของประสบการณ์ของมนุษย์ นักปรัชญาในกลุ่มอิมิตีวิสม์วิจารณ์ว่า การที่นักปรัชญาอภิวาทนิยามกล่าวถึงความหมายของ "ดี" วาดถึงคุณสมบัติที่อยู่นอกเหนือประสบการณ์ เป็นการกล่าวถึงสิ่งลึกลับซึ่งให้คำอธิบายไม่ได้ "ดี" ที่ใช้กันในภาษาทั่วไปมิได้มีความหมายเกี่ยวกับสิ่งลึกลับนี้ ดังนั้นทฤษฎีแบบอภิวาทนิยามจึงไม่ถูกต้อง การที่นักปรัชญาอิมิตีวิสม์ปฏิเสธทฤษฎีแบบอภิวาทนิยามในแง่นี้ เป็นการพยายามอธิบายความหมายของ "ดี" ให้อยู่ในขอบเขตของประสบการณ์ของมนุษย์ ปฏิเสธการอ้างถึงสิ่งที่อยู่นอกเหนือประสบการณ์ ฉะนั้นกล่าวได้ว่าผู้ที่ยึดทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์เป็นผู้ที่มีแนวความคิดทางทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์वाद เป็นความจำเป็นทางตรรกวิทยาว่า เมื่อยอมรับทฤษฎีอิมิตีฟทางจริยศาสตร์แล้ว จะต้องยอมรับทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์वादด้วยโดยปริยาย อนึ่ง ไม่จำเป็นว่านักปรัชญาอภิวาทนิยามจะต้องยึดถือทฤษฎีแบบอิมิตีฟในทางจริยศาสตร์ทุกคนไป ที่ยึดถือทฤษฎีแบบอภิวาทนิยามก็มี

ถึงแม้ว่านักปรัชญาที่มีทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์वादจะไม่ได้ยึดถือทฤษฎีจริยศาสตร์แบบอิมิตีวิสม์ทุกคนไป แต่ก็เป็นความจริงที่ว่า นักปรัชญาประจักษ์वादที่เด่น ๆ และมีชื่อเสียงส่วนใหญ่มิได้มีแนวความคิดทางจริยศาสตร์ที่มีแนวโน้มนำไปทางทฤษฎีแบบอิมิตีวิสม์ ในที่นี้จะได้หยิบยกเอาทฤษฎีทางจริยศาสตร์ของนักปรัชญาประจักษ์वादในสมัยก่อนศตวรรษที่ 20 และศตวรรษที่ 20 ก่อนที่ทฤษฎีอิมิตีวิสม์ที่แท้จริงจะมีขึ้นมาเป็นตัวอย่าง เพื่อให้เห็นว่า

แนวความคิดแบบอิมพิริวิสม์เป็นแนวความคิดทางจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์ของนักปรัชญา
 ประจักษ์วาส่วนใหญ่มาแต่ไหนแต่ไรแล้ว ก่อนที่จะเกิดทฤษฎีอิมพิริวิสม์ที่แท้จริงเสียอีก¹²
 นักปรัชญาประจักษ์วาที่มีชื่อเสียงเด่นและมีแนวโน้มทางความคิดแบบอิมพิริวิสม์มาก่อนที่จะมี
 ทฤษฎีอิมพิริวิสม์ ได้แก่เบอร์กลีย์ ฮูม มิลล์ และวิตเกินสไตน์ คงจะโคกกล่าวถึงแต่ละบุคคล
 ไป

เบอร์กลีย์ (George Berkeley 1685-1753) ในหน้าของหนังสือ The Principles of Human Knowledge ข้อที่ 20 เบอร์กลีย์เอ่ยถึงจุดมุ่งหมายของการใช้
 ภาษาไว้ว่า การใช้ภาษาในการทำให้เกิดการรับรู้ นั้น เป็นเพียงจุดหมายอย่างหนึ่ง มีจุด
 หมายอย่างเดียว มนุษย์เราใช้ภาษาเพื่อจุดหมายอย่างอื่นด้วย ได้แก่เพื่อให้เกิดอารมณ์ความ
 รู้สึก เพื่อกระตุ้นให้กระทำหรือไม่ให้กระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือเพื่อทำให้ผู้ฟังมีจิตใจที่
 กอปรไปด้วยความปรอมบางอย่าง ดังจะเห็นได้จากการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันว่า บ่อย
 ครั้งที่เคียวเราใช้ภาษาเพื่อจุดหมายดังกล่าวเหล่านี้ เช่น ในการอ่านหนังสือหรือฟังผู้อื่นพูด
 นั้น เมื่อเห็นหรือได้ยินคำบางคำ เราจะเกิดความรู้สึกบางอย่าง เช่น กลัว เกลียด ชอบ
 เป็นต้นขึ้นมาทันที ทั้ง ๆ ที่คำเหล่านั้นมิได้บอกข้อเท็จจริงอะไรต่อเรา หรือมิได้ทำให้เรา
 รับรู้ข้อมูลอะไรเลย เบอร์กลีย์ ยกตัวอย่างคำ "ดี" ว่าเป็นคำหนึ่งที่มีลักษณะเช่นนี้ เขา
 กล่าวไว้ว่า

...ตัวอย่างเช่น เราจะไม่ถูกกระตุ้นเสียหรือเมื่อได้รับ
 คำสัญญาเกี่ยวกับสิ่งที่ดีสิ่งหนึ่ง ถึงแม้เราจะไม่มีความคิดอยู่เลย
 ว่าสิ่งนั้นคืออะไร หรือการที่เราถูกขู่ว่าจะเป็นอันตรายนั้นไม่
 เพียงพอเสียหรือที่จะกระตุ้นให้เกิดความกลัว ถึงแม้เราจะไม่
 ใดนึกถึงสิ่งชั่วร้ายอย่างหนึ่งอย่างใดที่อาจจะเกิดขึ้นกับเรา และ
 ยังไม่ใครรวบรวมความคิดของเราในคานนามธรรมเกี่ยวกับอันตราย
 เลยก็ตาม¹³

¹²ดู Mary Warnock, Ethics since 1900 (London: Oxford Univer-
 sity Press, 1963), หน้า 91-93.

¹³D.M. Armstrong (ผู้จัดพิมพ์) Berkeley's Philosophical Writings
 (New York: Collier-Macmillan, 1974), หน้า 57. "May we not, for

เบอร์กลีย์ อธิบายว่าเป็นเช่นนี้ได้เพราะเค็มนั้นคำเหล่านี้ทำให้เกิดการรับรู้ขอเท็จจริง และการรับรู้นี้เป็นสาเหตุให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกอีกทีหนึ่ง ต่อมาเมื่อเรากลับคุยกับภาษามากขึ้น การเห็นหรือได้ยินคำเหล่านี้ก็อาจจะทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้ ทั้ง ๆ ที่ไม่ได้ทำให้เราเกิดการรับรู้ขอเท็จจริงอีกต่อไป กล่าวคือ สามารถกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึกได้โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยการรับรู้ขอเท็จจริงเป็นตัวกลาง

เราสามารถตีความทรศนะของเบอร์กลีย์ได้จากความหมายของ "ดี" ที่เขายกขึ้นมาเป็นตัวอย่างว่า เบอร์กลีย์มีทรศนะที่มีแนวโน้มเป็นแบบอิมพิริวิสม์ในแง่ที่เชื่อว่า "ดี" จัดอยู่ในคำประเภทที่ใช้ในการกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึก โดยไม่อาศัยการทำให้เกิดการรับรู้ขอเท็จจริงเป็นตัวกลาง เป็นการยอมรับว่าเราใช้คำ "ดี" เพื่อกระตุ้นให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก และคำ "ดี" มิได้ทำให้เรารับรู้ขอเท็จจริงใด ๆ เป็นการแนะนำ "ดี" มีหน้าที่หลักในการทำให้เกิดอารมณ์ความรู้สึก อีกประการหนึ่งน่าสังเกตว่าคำอธิบายของเบอร์กลีย์ที่ว่า คำบางคำสามารถกระตุ้นอารมณ์ความรู้สึกโดยไม่ผ่านการทำให้เกิดการรับรู้ขอเท็จจริงได้อย่างไรนั้น คล้ายคลึงกับคำอธิบายของสตีเวนสันเกี่ยวกับเรื่องที่ว่าความหมายเชิงอิมพิริฟสามารถเป็นอิสระจากความหมายเชิงบรรยายได้อย่างไร

ฮูม (David Hume 1711-1776) แนวความคิดแบบอิมพิริวิสม์ที่พบได้จากทรศนะของเบอร์กลีย์ ปรากฏในข้อเขียนตอนที่เอ่ยถึงจุดหมายของภาษา ซึ่งเป็นตอนที่เบอร์กลีย์บังเอิญยกคำ "ดี" ขึ้นมาเป็นตัวอย่าง นอกจากข้อเขียนตอนนั้นแล้ว เบอร์กลีย์ไม่ได้สนใจที่จะวิเคราะห์ความหมายของ "ดี" ต่อไปอีก แต่ในกรณีของฮูม แนวโน้มแบบอิมพิริวิสม์ปรากฏอยู่ทั่วไปในความคิดหลักทางจริยศาสตร์ของเขา ในหนังสือ A Treatise of Human

example, be affected with the promise of a good thing, though we have not an idea of what it is? Or is not the being threatened with danger sufficient to excite a dread, though we think not of any particular evil likely to befall us, nor yet frame to ourselves an idea of danger in abstract?"

Nature ฮูมกล่าวว่า เหตุผลไม่สามารถเป็นสิ่งกระตุ้นให้เกิดการกระทำใด อารมณ์ความรู้สึกทางหากที่เป็นตัวกระตุ้น เป็นสิ่งกำหนดจุดหมาย ส่วนเหตุผลมีหน้าที่เพียงช่วยหาว่าอะไรเป็นวิถีนำไปสู่จุดหมายนั้น ทั้งนี้ เป็นเพราะคามทรศนะของฮูม เหตุผลมีหน้าที่พิสูจน์ความจริงความเท็จ และความจริงเท็จของข้อความหนึ่งขึ้นอยู่กับว่า ข้อความนั้นแยกถึงความสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างมโนภาพ (relations of ideas) หรือไม่ หรือข้อความนั้นยืนยันเกี่ยวกับสิ่งที่อยู่จริงหรือไม่ การที่เหตุผลมีหน้าที่ค้นหาข้อสรุปเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมโนภาพ และความมีอยู่ของข้อเท็จจริง จึงทำให้เหตุผลไม่สามารถกระตุ้นให้เกิดการกระทำโดยตรงได้ ต้องขึ้นกับอารมณ์ความรู้สึกอีกทีหนึ่ง เช่น ลำพังแค่เหตุผลบอกว่า การดื่มยาพิษทำให้ตาย จะไม่สามารถทำให้คน ๆ หนึ่งตัดสินใจดื่มหรือไม่ดื่มยาพิษได้ เพราะการที่คน ๆ นั้นจะตัดสินใจอย่างไร ขึ้นอยู่กับว่าเขาอยากตายหรือไม่ เหตุผลมีส่วนกระตุ้นการกระทำทางอ้อม โดยบอกว่าการกระทำใดเป็นวิถีนำไปสู่สิ่งที่เราปรารถนา หรือสิ่งที่เราปรารถนามีอยู่หรือไม่ มีลักษณะอย่างไร¹⁴ เนื่องจากกฎเกณฑ์ทางจริยธรรมสร้างอิทธิพลต่อการกระทำและอารมณ์ความรู้สึกของเรา จึงมีได้เกิดจากเหตุผล เพราะลำพังแค่เหตุผล ไม่สามารถมีอิทธิพลต่อการกระทำโดยตรงได้ ฮูมจึงสรุปว่ากฎเกณฑ์ทางจริยธรรมไม่ใช่ข้อสรุปที่ได้จากการอ้างเหตุผลของเรา¹⁵ ความดี ความเลวทางจริยธรรมมิได้เป็นสิ่งที่ค้นพบได้ ด้วยเหตุผลแต่เพียงอย่างเดียว เมื่อเราใช้เหตุผลพิจารณาข้อเท็จจริงเกี่ยวกับการกระทำอย่างหนึ่ง เราจะไม่พบสิ่งที่เรียกว่า ความดี หรือความเลว จะพบแค่ข้อเท็จจริง เช่น สาเหตุของการกระทำ ผลของการกระทำ ลักษณะของการกระทำ เป็นต้น ทั้งนี้ เพราะความดีความชั่วมิได้เป็นคุณสมบัติที่อยู่ในวัตถุหรือการกระทำ แต่เป็นความเห็นชอบด้วยหรือความไม่เห็นชอบด้วยที่เกิดขึ้นในจิตใจของเรา ความดี ความเลว จึงเป็นสิ่งที่จิตประจักษ์

¹⁴ Alasdair MacIntyre, Hume's Ethical Writings (New York: Collier-Macmillan, 1970), หน้า 177-182.

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 185.

มีสภาวะเช่นเดียวกับ เสียง หรือ ภาพ ที่ประสาทสัมผัสของเรารับรู้ เราจะรู้สึกตัว ใด ก็โดยค้นหาในจิตใจของเราว่า เรามีความรู้สึกเห็นชอบด้วยหรือไม่กับการกระทำอย่างหนึ่ง ขอเท็จจริงนี้รู้สึกโดยความรู้สึก ไม่ใช่ด้วยเหตุผล¹⁶

ทรศนะของฮูม ถึงแมจะเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับจิตวิทยาจริยธรรมเสียเป็นส่วนใหญ่ แต่ ก็อาจจะตีความสรุปมาเป็นทรศนะเกี่ยวกับการอ้างเหตุผลที่ใช้ในจริยศาสตร์เชิงตีค่าได้¹⁷ ถ้าเราพิจารณาข้อความตอนที่ฮูมกล่าววาทฎทางจริยธรรมไม่ได้เป็นข้อสรุปที่เกิดจากเหตุผล ประกอบกับทรศนะของเขาเกี่ยวกับหน้าที่ของเหตุผล ก็อาจจะตีความได้ว่า ตามทรศนะของ ฮูม ข้อความทางจริยะมิใช่ข้อความที่ยืนยันความมีอยู่ของขอเท็จจริง หรือข้อความที่ยืนยันความ สัมพันธ์ระหว่างมโนภาพ หรืออีกนัยหนึ่ง ไม่ใช่ข้อความเชิงบรรยาย และเมื่อฮูมกล่าวว่า ความดี ความชั่วไม่ใช่คุณสมบัติที่อยู่ในวัตถุหรือการกระทำ เป็นเพียงอารมณ์ความรู้สึกที่เกิด ขึ้นในจิตของเราเท่านั้น ฮูมไม่ได้หมายความว่า ข้อความทางจริยะรายงานขอเท็จจริงเกี่ยว กับสภาพทางจิตใจของเรา แต่หมายความว่าเราจะวิเคราะห์ข้อความทางจริยะด้วยข้อความ ที่บรรยายขอเท็จจริงเกี่ยวกับโลกภายนอกจิตโดยไม่ต้องอาศัยอารมณ์ความรู้สึกของมนุษย์มา ช่วยอธิบายนั้นไม่ได้¹⁸ เมื่อเป็นเช่นนี้ จะเห็นได้ว่า ฮูมมีทรศนะว่า การตีค่ากับการยืนยัน ขอเท็จจริงไม่ใช่สิ่งเดียวกัน ซึ่งเป็นการแนะนำเราจะอ้างเหตุผลทางตรรกวิทยาจากการ ยืนยันขอเท็จจริงมาสรุปเป็นการตีค่าไม่ได้ ฮูมเน้นทรศนะเช่นนี้ไว้อย่างชัดเจนในขอ ความตอนหนึ่งที่เคยถึงการอ้างเหตุผลจากข้อความที่ยืนยันขอเท็จจริงมาเป็นข้อสรุปที่เป็นการ ตีค่าทางจริยะว่า ทฤษฎีจริยศาสตร์ที่เขาเคยรู้จักนั้น มักจะกล่าวยืนยันเกี่ยวกับขอเท็จจริง

006631

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 195.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, คำนำของผู้จัดพิมพ์, หน้า 12-13.

¹⁸ Antony Flew, "On the Interpretation of Hume," The Is-Ought Question, จัดพิมพ์โดย W.D. Hudson (London: Macmillan, 1969), หน้า 66.

บางอย่าง แล้วมาสรุปเป็นข้อความที่มีคำ "ควร" หรือ "ไม่ควร" อยู่ด้วย การเปลี่ยนแปลงจากข้อความที่ยืนยันขอเท็จจริงมาเป็นข้อความเชิงตีค่าเช่นนี้ แม้จะสังเกตุยาก แต่ก็มีผลสำคัญอย่างยิ่งยวด ชุมอาจเหตุผลว่าดังนี้

For as this ought, or ought not, expresses some new relation or affirmation, 'tis necessary that it shou'd be observ'd and explain'd; and at the same time that a reason should be given, for what seems altogether inconceivable, how this new relation can be a deduction from others, which are entirely different from it.

เพราะคำ "ควร" หรือ "ไม่ควร" นี้ แสดงถึงความสัมพันธ์หรือการยืนยันชนิดใหม่ จำเป็นที่จะต้องสังเกตและอธิบาย และในขณะที่เดียวกัน ของใหญ่เหตุผลควายๆ เราอาจดูความสัมพันธ์ชนิดใหม่จากความสัมพันธ์ชนิดอื่นที่แตกต่างกันโดยสิ้นเชิงโดยอย่างไร ซึ่งการอ้างเช่นนี้ดูเหมือนว่าไม่น่าจะเป็นไปได้¹⁹

เห็นได้ชัดว่า ในข้อความตอนนี้ ซึ่งเป็นตอนเดียวเท่านั้นที่พูดถึงการอ้างเหตุผลในการตีค่าทางจริยะโดยตรง ชุมเชื่อว่า ข้อความทางจริยะมีลักษณะที่ต่างจากข้อความที่บรรยายขอเท็จจริงโดยสิ้นเชิง ส่วนประเด็นที่ว่าข้อความทางจริยะมีลักษณะอย่างไรนั้น ชุมไม่ได้ให้คำตอบไว้โดยตรง แต่จากการที่เขากล่าวว่า จริยธรรมมีอิทธิพลต่อการกระทำและอารมณ์ความรู้สึก ประกอบกับข้อความอีกตอนหนึ่งที่ว่า "Morality, therefore, is more properly felt than judg'd of;" "จริยธรรมเป็นเรื่องที่ต้องรู้สึกเองมากกว่าที่จะเป็นเรื่องที่ตัดสินด้วยเหตุผล"²⁰ อาจจะตีความได้ว่า ชุมมีแนวโน้มที่จะเชื่อว่า การตีค่าทางจริยะเป็นเรื่องของการแสดงความรู้สึก และสร้างอิทธิพลต่อการกระทำและความรู้สึกมากกว่าที่จะเป็นการบรรยายขอเท็จจริง

ดังนั้น เห็นได้ชัดว่า ทัศนคติของชุมที่มีแนวโน้มเป็นทฤษฎีอิมพิริวิสมนั้น ปรากฏทั่วไปในความคิดหลักทางจริยศาสตร์ของเขา ด้วยเหตุนี้เอง เอ จี เอ็น ฟูล์ จึงตั้งข้อสังเกตไว้

¹⁹ Alasdair MacIntyre, เรื่องเดิม, หน้า 196

²⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 197.

ว่าเราอาจจะถือได้ว่า สุมเป็นผู้นำทางความคิดคนแรกแก่นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มที่
บางคนเรียกว่า เป็นพวกอักษนิยมในความหมายกว้าง ๆ เช่น แรมเซย์ แอร์ สตีเวนสัน แฮร์
โนเวล-สมิท เอ็คเวิร์คส์ และคนอื่น ๆ ที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน²¹ แต่แน่นอน ลักษณะความคิด
นี้เป็นเพียงสิ่งที่พรรณนาของสุมเท่านั้น สุมมิได้ยืนยันพรรณนาเหล่านี้ไว้อย่างชัดเจนและ
โดยตรง เพราะฉะนั้นแล้วเราก้อาจจะกล่าวได้ว่า สุมเป็นนักปรัชญาในกลุ่มอิมพิริวิสมคนแรก
สุมสนใจที่จะวิเคราะห์ในด้านจิตวิทยาจริยธรรมมากกว่าที่จะวิเคราะห์ศัพท์ และปัญหาของ
จริยศาสตร์เชิงตีค่าโดยตรง อาศัยการตีความพรรณนาเหล่านี้เท่านั้น เราจึงสามารถสรุป
ว่าสุมมีพรรณนาที่มีแนวโน้มนั้นเป็นทฤษฎีจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์แบบอิมพิริวิสม

มิลล (John Stuart Mill 1806-1873) จากความคิดหลักทางจริยศาสตร์เชิง
ตีค่าของมิลลในหนังสือ Utilitarianism นักปรัชญาและนักวิจารณ์จำนวนมาก โดยเฉพาะ
อย่างยิ่ง จี อี มัวร์ ตีความว่า มิลลมีพรรณนาแบบสภาวะนิยม²² แต่ในหนังสือ A System of
Logic Book VI หัวข้อเรื่อง On the Logic of the Moral Sciences บทที่ 12
มิลลอธิบายถึงลักษณะของประโยคที่เป็นการตีค่าทางจริยะ และลักษณะของจริยศาสตร์เชิงตี
ค่าเอาไว้ ซึ่งแสดงให้เห็นแนวโน้มนั้นเป็นทฤษฎีอิมพิริวิสม มากกว่าที่จะเป็นทฤษฎีสภาวะนิยม
มิลลกล่าวว่า การตีค่าทางจริยะแสดงออกมาเป็นกฎหรือคำสั่งสอน ไม่ได้เป็นการยืนยันข้อ
เท็จจริง ดังนั้นประโยคที่ใช้ในจริยศาสตร์เชิงตีค่า จึงอยู่ในรูปของประโยคคำสั่ง ไม่ได้
อยู่ในรูปของประโยคบอกเล่า และเนื่องจากรูปประโยคคำสั่งเป็นรูปประโยคที่ใช้ในวิชา
สาขาศิลปะ จริยศาสตร์เชิงตีค่าจึงเป็นสาขาหนึ่งของวิชาศิลปะ มีสาขาหนึ่งของศาสตร์
แต่ก็มีความเกี่ยวข้องกับศาสตร์ที่ศึกษามนุษย์และสังคม²³ มิลลอธิบายลักษณะและขอบ
เขตของศิลปะไว้ว่า ศิลปะมีหน้าที่กำหนดจุดหมายของการกระทำของมนุษย์ ศิลปะทุกสาขา

²¹ Antony Flew, เรื่องเดิม, หน้า 66-67.

²² ดู G.E. Moore, เรื่องเดิม, บทที่ 3.

²³ J.S. Mill, A System of Logic (London: Longman, 1970),
หน้า 616.

จะต้องมีหลักการแรก หรืออีกนัยหนึ่งขอยืนยันหลักซึ่งกำหนดว่า จุดหมายที่ต้องการคืออะไร ขอยืนยันไม่ได้มาจากศาสตร์ เป็นหลักการที่มีอยู่แต่ในศิลปะเท่านั้น ส่วนวิชาที่เป็นศาสตร์มีหน้าที่เพียงแต่ศึกษาว่า วิธีที่จะนำไปสู่จุดหมายนั้นคืออะไร บางหลักการที่กำหนดว่าจุดหมายที่ต้องการคืออะไร แสดงออกมาเป็นข้อความที่มีคำว่า "ควร" หรือ "ไม่ควร" เป็นกริยาของประโยค ข้อความเช่นนี้ต่างชนิดกับข้อความในศาสตร์ต่าง ๆ ซึ่งยืนยันข้อเท็จจริง ได้แก่ ยืนยันความมีอยู่ ความมีอยู่ร่วมกัน ความสืบเนื่อง และความเหมือนกัน ข้อความที่เป็นหลักการแรกในวิชาศิลปะไม่ได้ยืนยันข้อเท็จจริง แต่ใช้ในการยกย่องหรือรับรองว่าสิ่งหนึ่งควรเป็นอย่างไร ข้อความเหล่านี้เป็นประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ เป็นคนละประเภทกับข้อความที่ยืนยันข้อเท็จจริง²⁴

เห็นได้ว่า มิลล์มีทรรศนะที่โน้มเอียงเป็นแบบอิมพิริวิสม์ ในแง่ที่เชื่อว่า ข้อความทางจริยะไม่ได้ไขบรรยายข้อเท็จจริง แต่ใช้ในการยกย่องสรรเสริญ และจริยศาสตร์เชิงตีค่าไม่จัดว่าเป็นศาสตร์แขนงหนึ่ง สำหรับทรรศนะประการหลังนี้คล้ายคลึงกับทรรศนะของสตีเวนสัน ซึ่งยืนยันว่าจริยศาสตร์เชิงตีค่าเป็นกิจกรรม ไม่ใช่ศาสตร์ ในแง่นี้ทรรศนะของมิลล์จึงเน้นทรรศนะที่เป็นหลักข้อหนึ่งของทฤษฎีอิมพิริวิสม์ที่ว่า ความรู้ทางจริยะนั้นไม่มี

วิตเกินสไตน์ (Ludwig Wittgenstein 1889-1951) ในหนังสือ Tractatus Logico-Philosophicus วิตเกินสไตน์กล่าวไว้เป็นนัยว่า การตีค่ากับการยืนยันข้อเท็จจริง เป็นสิ่งที่ต่างกัน เขากล่าวว่าโลกแห่งประสบการณ์ประกอบไปด้วยข้อเท็จจริง ในโลกแห่งข้อเท็จจริงนี้ไม่มีสิ่งที่เรียกว่า คุณค่า เพราะในโลกแห่งข้อเท็จจริง ทุกสิ่งเกิดขึ้น ดำเนินไป และเป็นอยู่อย่างที่มีนัยเป็น ไม่มีคุณค่าอยู่ในโลกนี้²⁵ ที่กล่าวเช่นนี้ วิตเกินสไตน์หมายความว่า คุณค่ากับการดำเนินไป และความเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ ไม่ใช่สิ่งเดียวกัน คุณค่าเป็นเรื่องของ

²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 619-620.

²⁵ L. Wittgenstein, Tractatus Logico-Philosophicus, แปลโดย D.F. Pears และ B.F. McGuinness (London: Routledge & Kegan Paul, 1969), หน้า 145.

"ควร" "ไม่ควร" ไม่ใช่เรื่องของ การดำเนินไป และเป็นไปของสิ่งต่าง ๆ ในที่สุดเขาสรุปว่า เป็นไปไม่ได้ที่ข้อความในวิชาจริยศาสตร์เชิงศีลาค่าจะเป็นประโยคทางตรรกวิทยา (proposition) ทั้งนี้เพราะประโยคทางตรรกวิทยาเป็นภาพสะท้อนข้อเท็จจริงต่าง ๆ²⁶ ในแง่นี้ ข้อความทางจริยะจึงไม่เป็นประโยคทางตรรกวิทยา หรืออีกนัยหนึ่ง ข้อความทางจริยะไม่ได้บรรยายข้อเท็จจริงนั่นเอง²⁷

ถึงแม้วิตเกินสไตน์จะกล่าวถึงจริยศาสตร์เชิงศีลาค่าไว้เพียงสั้น ๆ แต่ก็ได้กล่าวยืนยันทรรศนะหลักของทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์ไว้เป็นนัย ถึงแม้เขาไม่ได้กล่าวไว้อย่างชัดเจน แต่ทรรศนะที่ว่าข้อความทางจริยะไม่ใช่ประโยคตรรกวิทยา ก็เป็นทรรศนะที่นักปรัชญาในกลุ่มลอปคอลลโพลิติวิลิสม์นำไปขยายความไว้อย่างละเอียด ทรรศนะของวิตเกินสไตน์จึงเป็นเค้าโครงหลักของทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์แบบที่นักปรัชญาในกลุ่มลอปคอลลโพลิติวิลิสม์แสดงไว้

การที่นักปรัชญาประจักษ์วาทที่สำคัญ ๆ ส่วนใหญ่มีทรรศนะในทางจริยศาสตร์ที่มีแนวโน้มเป็นทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์เช่นนี้แสดงให้เห็นว่า ทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์เป็นข้อสรุปอย่างหนึ่งที่แฝงอยู่ในทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์วาท ความจริงข้อนี้เป็นเหตุผลช่วยสนับสนุนข้อสรุปที่ว่า ทรรศนะแบบอิมพิริวิลิสม์มีรากฐานอยู่บนทฤษฎีความรู้แบบประจักษ์วาท

ประเด็นปัญหาที่น่าสนใจก็คือ ทรรศนะที่มีแนวโน้มเป็นทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์ของนักปรัชญาทั้ง 4 คนนี้ มีอิทธิพลต่อทฤษฎีอิมพิริวิลิสม์หรือไม่ เพียงใด ในกรณีของเบอร์กเลย์ เนื่องจากเบอร์กเลย์มิได้กล่าวถึงปัญหาทางจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์โดยตรง เลยถึงคำ "ดี" ไว้เฉพาะในตัวอย่างในเรื่องจุดหมายของภาษาเท่านั้น ไม่ได้ตั้งใจวิเคราะห์ลักษณะของ

²⁶ เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

²⁷ ดูการตีความของ W.D. Hudson ในหนังสือ Modern Moral Philosophy (London: Macmillan, 1970), หน้า 107-108 และของ Rush Rhees ในบทความ "Some developments in Wittgenstein's View of Ethics," ในหนังสือ Philosophy Today No. 1 จัดพิมพ์โดย Jerry H. Gill (New York: Macmillan, 1968), หน้า 19-22.

ความหมายของ "ดี" โดยเฉพาะ จึงไม่ได้รับความสนใจพอที่จะมีอิทธิพลต่อทฤษฎีอิมิติวีสมีได้ สำหรับทฤษฎีของมิลล์ในหนังสือ A System of Logic ได้รับความสนใจในฐานะเป็นหลักฐานที่จะนำไปสนับสนุนการตีความทฤษฎีของมิลล์ในหนังสือ Utilitarianism ไปในทำนองที่ว่า การอ้างเหตุผลของมิลล์มิได้เป็น Naturalistic Fallacy มกกว่าในฐานะที่จะเป็นแหล่งความคิดที่จะนำไปพัฒนาเป็นทฤษฎีอิมิติวีสมี²⁸ สำหรับทฤษฎีของฮูมและวิกเกนส์ไคน์นั้น อยู่ในฐานะที่น่าจะมีอิทธิพลต่อทฤษฎีอิมิติวีสมีมากที่สุด เพราะทฤษฎีความรู้และทฤษฎีความหมายของนักปรัชญากรุปลอปยิคอลลีฟิสตีวีสม์ได้รับอิทธิพลอย่างมากจากทฤษฎีของฮูมและวิกเกนส์ไคน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหนังสือ Tractatus ของวิกเกนส์ไคน์ เป็นแหล่งที่มาที่สำคัญที่สุดของทฤษฎีของนักปรัชญากรุปนี้ จึงเป็นไปได้ว่า ทฤษฎีของวิกเกนส์ไคน์เกี่ยวกับจริยศาสตร์ในหนังสือเล่มนี้ อาจจะมีอิทธิพลต่อทฤษฎีอิมิติวีสมีของพอลลอปยิคอลลีฟิสตีวีสม์อยู่บ้าง แต่เนื่องจากวิกเกนส์ไคน์กล่าวไว้แต่เพียงว่า คุณค่ามิได้เป็นส่วนหนึ่งของโลกแห่งข้อเท็จจริง และข้อความในวิชาจริยศาสตร์ไม่เป็นประโยคทางตรรกวิทยา ทฤษฎีของวิกเกนส์ไคน์ในเรื่องนี้จึงเป็นในเชิงปฏิเสธ บอกแต่ว่าข้อความทางจริยะไม่ใช่ข้อความประเภทใด ไม่ได้อธิบายในเชิงปฏิฐานว่า ข้อความทางจริยะมีลักษณะอย่างไร ดังนั้นทฤษฎีของวิกเกนส์ไคน์เฉพาะในตอนนี้ของหนังสือ Tractatus จะมีอิทธิพลต่อนักปรัชญากรุปลอปยิคอลลีฟิสตีวีสม์บ้างแล้ว ก็คงจะมีอิทธิพลในทำนองที่แนะนำว่า ข้อความทางจริยะไม่มีความหมาย ไรสาระ และจะต้องมีหน้าที่ที่แตกต่างจากการบรรยายข้อเท็จจริง แต่ในกรณีของฮูมจะเห็นได้ว่า ฮูมมิได้บอกแต่เพียงว่าข้อความทางจริยะไม่ได้เป็นข้อความที่บรรยายข้อเท็จจริง แต่ไคเนะไว้เป็นนัยด้วยว่า ข้อความทางจริยะใช้ในการกระตุ้นให้เกิดการกระทำ สร้างอิทธิพลต่อการกระทำ ดังนั้นทฤษฎีที่ฮูมแนะนำเกี่ยวกับลักษณะของข้อความทางจริยะจึงเป็นไปได้ในเชิงปฏิฐาน และน่าจะมีอิทธิพลต่อนักปรัชญากรุปอิมิติวีสมี

²⁸ ดู W.D. Hudson, เรื่องเดิม, หน้า 74-79, และ Maurice Mandelbaum, "Two Moot Issues in Mill's Utilitarianism," Mill, จัดพิมพ์โดย J.B. Schneewind (London: Macmillan, 1969), หน้า 226-233.

โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อทฤษฎีของสติเวนสัน ซึ่งมีข้อยอมรับข้อหนึ่งว่า "ดี" มีความหมายที่ดึงดูดใจ โนมนาวใจใ้กระทำกรอย่างหนึ่ง สร้างอิทธิพลต่อความรู้สึกและการกระทำ²⁹ แต่ตรงกันข้าม สติเวนสันมิได้คิดว่าทรศนะของสุมนะให้เห็นการวิเคราะห์ในแนวอิมิติวีสัม แต่กลับคิดว่า สุมนะเป็นนักปรัชญากลุ่มสภาวะนิยมคนหนึ่ง สติเวนสันเข้าใจว่า สุมนะให้คำนิยามของ "ดี" ด้วยอารมณ์ความรู้สึกของคนส่วนใหญ่ ซึ่งในบางกรณีอาจจะไม่ได้รวมเอาเห็นชอบของบุคคลเอาไวด้วย ตามคำนิยามของสุมนะ "ดี" จึงไม่จำเป็นต้องมีความหมายในทางดึงดูด หรือ โนมนาวความรู้สึกแต่อย่างใด³⁰ เห็นได้ว่า แทนที่สติเวนสันจะคิดว่าสุมนะมีแนวคิดแบบอิมิติวีสัม เขากลับเข้าใจไปในทางตรงกันข้าม ดังนั้นทรศนะในเชิงปฏิฐานของสุมนะจึงไม่ได้มีอิทธิพลแต่อย่างใดต่อทฤษฎีของสติเวนสัน

ฉะนั้น ถึงแม้ว่านักปรัชญาประจักษ์วาทหลายคนมีทรศนะที่มีแนวโน้มนเป็นแบบอิมิติวีสัม มาก่อนที่จะเกิดทฤษฎีอิมิติวีสัมที่แท้จริงขึ้นมา แต่ก็ไม่ม้หลักฐานอะไรที่แสดงให้เห็นอย่างแน่ชัดว่า นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มอิมิติวีสัมได้อิทธิพลจากทรศนะเหล่านั้น ในบทต่อไป จะชี้ให้เห็นว่า นักจริยศาสตร์เชิงวิเคราะห์กลุ่มนี้ได้แนวความคิดมาอย่างไรบ้าง นอกเหนือไปจากอิทธิพลที่ได้จากขอแย้งของมัวร์ต่อทฤษฎีสภาวะนิยม

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

²⁹C.L. Stevenson, เรื่องเดิม, หน้า 13.

³⁰เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.